

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01101	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino	1c	6
P02G120V01102	Educación: Teoría e historia da educación	1c	6
P02G120V01103	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos	1c	6
P02G120V01104	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento	1c	6
P02G120V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
P02G120V01201	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria	2c	6
P02G120V01202	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria	2c	6
P02G120V01203	Historia: Historia do presente	2c	6
P02G120V01204	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento	2c	6
P02G120V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino**

Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	P02G120V01101			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición				
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Profesorado	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mariaainoa.zabalza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte del módulo temático "Procesos y contextos educativos", de carácter básico, con 6 créditos ECTS, situada en el 1º curso, 1º cuatrimestre. Pretende proporcionar a los estudiantes unos conocimientos científicos y las técnicas necesarias para reflexionar sobre los distintos aspectos y ámbitos de la organización escolar y para poder aplicarlos a una realidad concreta, es decir, a un Centro de nuestra Comunidad Autónoma. Intenta, tanto por la actualidad de los contenidos, como por los ámbitos que abarca, despertar los intereses de los estudiantes por aspectos que tradicionalmente no se trataban en los currículos académicos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma

B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil e primaria e doutros centros, a súa estrutura e os modelos de organización dos centros, servizos e espazos.	A1 A3 A9	B1 B6 B8 B13 B21
Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e lexislativos da actividade educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B12 B18 B20 B21
Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula, no espazo de xogo e noutros espazos comúns e/ou específicos	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B17 B18 B21
Comprender que a dinámica diaria en Educación Infantil e primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B12 B16 B18 B20 B21
Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	A1 A3 A4 A5 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B18 B22
Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 anos, 3-6 anos, 6-12 anos; así como noutros eidos nos que desenvolver o traballo docente para o que se está adquirindo cualificación.	A1 A2 A3 A4 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18 B21

Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	A1 A9 A10 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B13 B14 B17 B18 B20 B21
Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	A1 A2 A3 A4 A5 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18 B21
Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.	A1 A2 A3 A5 A6 A7 A9 A11 A12	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B17 B18 B21
Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil e Educación Primaria para aplicalas na aula.	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B12 B17 B18 B19 B21
Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.	A1 A3 A9 A11 A12	B1 B2 B7 B8 B9 B13 B17 B18 B21

Contidos

Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3 - Organización dos recursos humanos, materiais e funcionais do centro escolar.
2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	2.1 A estrutura do sistema escolar. 2.2 Os centros e os seus ensinos. 2.3 Sistemas de avaliación de centros.
3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1.- Plan de centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.

4.-SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	4.1.- Organización do alumnado, profesorado, recursos, espazos, horarios, actividades. 4.2.- Documentos programáticos, de xestión administrativa e económica dos centros escolares.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflitos nas organizacións educativas. 5.5 - A coordinación interna e externa nos centros educativos.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN Y LIDERADO	6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección al liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESARROLLO ORGANIZATIVO	7.1.- Evaluación de centros. 7.2.- Análisis de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos y elementos estudiados en centros de educación infantil y primaria.
8.-ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e elementos estudiados en centros de educación infantil.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	9.1.- Achegas de Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Sesión maxistral	10	20	30
Proxectos	10	22	32
Actividades introdutorias	1	0	1
Titoría en grupo	7	5	12
Cartafol/dossier	9	18	27
Probas de resposta curta	9	9	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Esta metodoloxía consistirá na análise intensiva e completa dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e, en ocasións, familiarizarse cos posibles procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	A través de esta metodoloxía farase a presentación dos temas lóxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos a traballar.
Proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo iso a partir do desenvolvemento e aplicación das aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Titoría en grupo	A través delas facilitarase e orientarase aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Ao longo do curso, teremos titorías tanto a nivel individual como grupal.
Estudo de casos/análises de situacións	Ao longo do curso, teremos titorías tanto a nivel individual como grupal.
Proxectos	Ao longo do curso, teremos titorías tanto a nivel individual como grupal.

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Estudo de casos/análises de situacións	A consecución das competencias mediante o estudo de casos explorárase a través de diversas estratexias: -Calidade das contribucións e participación dos estudantes na realización dos casos estudados. -Traballos relacionados co contido do caso. -Presentacións orais	10
Sesión maxistral	Avaliarase tanto mediante as preguntas que se realicen como mediante informes das actividades propostas.	10
Proxectos	A avaliación céntrase na realización do proxecto en si, debendo os estudantes: -Entregar por equipo o informe escrito do proxecto. -Expoñer en equipo unha presentación do proxecto ante a profesoras e os compañeiros.	20
Titoría en grupo	Durante a realización das titorías en grupo aténdese ao estudante na súa aprendizaxe segundo o seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realízase unha avaliación continua e formativa.	10
Cartafol/dossier	O catafol consiste nunha recompilación de información estruturada sobre os contidos traballados en proxectos e estudo de casos.	10
Probas de resposta curta	A través desta proba préndese constatar a precisión conceptual e terminolóxico dos aspectos relativos á materia.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

- De no ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas de novo na convocatoria de xullo.
- Mantéñense os criterios de avaliación especificados nesta guía.
- Convén recordar que é moi importante a asistencia a clase.

Bibliografía. Fontes de información

- Decreto 130/2007, de 28 de xullo, por el que se establece el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma Gallega.DOGA 9 julio de 2007,**
- Brighouse,T. y Woods,D., **Cómo mejorar los centros docentes**, 2000,
- De Miguel,M., **La evaluación de centros educativos**", en H. Salmerón Pérez(Ed) **Evaluación educativa**, 1997,
- Bolívar,A., **Los centros educativos como organizaciones que aprenden**, 2000,
- GORDO, G., **Centros educativos:¿islas o nodos?. Los centros como organizaciones-red..**, (2010).,
- I.Cantón Mayo, **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES. HACIA NUEVOS MODELOS**, 2000,
- A. Cid Sabucedo, **EL CLIMA ESCOLAR**, 2002,
- Mª.T. González González, **MODELOS TEÓRICOS DE ORGANIZACIÓN ESCOLAR**, 1988,
- Mª.T. González González, **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS EDUCATIVOS**, 2003,
- M. Lorenzo Delgado, **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA CONSTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ECOSISTEMA**, 1995,
- AA.VV, **Modelo Europeo de Excelencia. Adaptación a los centros educativos del modelo de la fundación europea para la gestión de la calidad**, 2001,
- Albericio,J.J., **Las agrupaciones flexibles**, 1997,
- Alvarez,M., **El proyecto educativo de centro**, 1993,
- Antúñez, S., **"Innovación y cambio en los centros escolares"** en Claves para la organización de centros escolares., 1993,
- Lorenzo, M, **Organización de centros educativos. Modelos emergentes**, (2011).,
- Gimeno Sacristán, J., **La dirección de centros: análisis de tareas**, 1995,
- Jiménez, B. (Coord.), **Evaluación de Programas, Centros y Profesores**, 1999,
- Kotter, J.P., **Qué hacen los líderes**, 2000,
- LEY ORGANICA, de 3 de mayo, de Educación (BOE n:106 de 4/5/2006,**
- Martín Fernández, E., **Gestión de instituciones educativas inteligentes. Un manual para gestionar cualquier tipo de organización**, 2001,
- MEC, **Proyectos educativos: Infantil y Primaria**, 1995,
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CULTURA, **Modelo europeo de gestión de calidad**, 1997,
- Muñoz -Repiso, M. y otros, **La mejora de la eficacia escolar: Un estudio de casos**, 2000,
- ORDEN ECI/2211/2007, por la que se establece el currículo y se regula la ordenación de la Educación Primaria. MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (BOE n.173 de 20/7/2007,**
- ORDEN ECI/2571/2007, de 4 de septiembre, de evaluación en Educación primaria. BOE 214, de 6 de septiembre de 2007,**
- Pelletier,G. (Coord.), **Formar a los dirigentes de la educación. Aprendizaje en la acción.**, 2003,
- Pérez Gómez, A., **La cultura escolar en la sociedad neoliberal**, 1998,

Ramo Traver, Z. y Rodríguez-Carreño, M., **Guía de organización de los colegios de primaria y de las escuelas infantiles**, 1997,

REAL DECRETO 1513/2006, de 7 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas de la Educación Primaria. BOE 293, de 8/12 /2006,

REGLAMENTO ORGÁNICO de las ESCUELAS DE EDUCACIÓN INFANTIL Y DE LOS COLEGIOS DE EDUCACIÓN PRIMARIA (1997). : Santiago: Xunta de Galicia,

Sabiron, F., **Organizaciones escolares**, 1999,

Torre, S. de la, **Cómo innovar en los centros educativos. Estudio de casos**, 1998,

Whithaker, R, **Cómo gestionar el cambio en los contextos educativos**, 1998,

Zabalza, M.A., **Los diarios de clase**, 1991,

R.D. 132/2010, de 12 de febrero por el que se establecen los requisitos mínimos de los centros que impartan las enseñanzas de E.I., E.P., ESO (BOE 12 de marzo),

Normativa legislativa e os seus desenvolvementos

Recomendacións

Outros comentarios

Para el aprovechamiento exitoso de la materia se SE RECOMIENDA:

A) La asistencia continua a las sesiones de teoría y práctica. La asistencia a clase se considera fundamental para el seguimiento de la materia por parte del alumnado y para la evaluación del grado de desarrollo de las capacidades y competencias.

B) Las tareas y actividades prácticas podrán abarcar varias sesiones de trabajo y será necesario terminar alguna fuera del horario de clase.

Al tratar el tema y, según corresponda o proceda, se facilitará la bibliografía específica respectiva.

Teniendo en cuenta que los contenidos de la materia son objeto constante de: opiniones, comentarios, debates y decisiones, desde los ámbitos: político, administrativo, económico y social; sería conveniente para poder estar al día la lectura de páginas web de los diferentes centros educativos de la Xunta de Galicia, del Ministerio de Educación y de otras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación, organización, gestión, evaluación y calidad de instituciones educativas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Teoría e historia da educación				
Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	P02G120V01102			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Profesorado	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Correo-e	hesoto@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/hesoto			
Descrición xeral	A materia Teoría e Historia da Educación persigue que os alumnos e alumnas adquiran unha visión de conxunto dos principais fenómenos e problemas educativos referidos ó seu quefacer profesional, de xeito que poidan chegar a contempla-los procesos educativos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social; permitindo ós estudantes analizar, relacionar e sintetiza-los distintos elementos que constitúen estes procesos. Desde esta perspectiva abórdase o estudio das bases fundamentais que fan posible a existencia dos fenómenos educativos desde unha vertente teórica e histórica: como actúan eses elementos dentro dunha cultura concreta, de que forma se relacionan dentro do sistema educativo, como evolucionan no transcurso do tempo, que mecanismos se poñen en funcionamento ó operar dun determinado xeito, en que sentido se pode afirmar que producen educación, etc. Os elementos que configuran o estudio teórico e histórico, non poden ser tratados como se estiveran illados, independentemente das estruturas -humanas, físicas ou sociais- de que forman parte, senón dun xeito integrado. O que se persigue nesta materia, é que o alumno saiba interpretar ó final de curso a realidade educativa nas súas dimensións teórica e histórica fundamentais; que desenvolva a razón e o sentido crítico ó estudia-la actividade escolar e outros procesos educativos; que saiba intervir pedagoxicamente sobre esa realidade e ter claro cal é o seu papel como maestro.			

Competencias de titulación	
Código	
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan tanto a teoría da educación como a historia da educación.	A12	B1 B2 B3 B6 B9 B13 B21
2.- Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación	A12	B1 B5 B6 B9 B11 B13 B15
3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.	A5 A10	B1 B3 B5 B6 B11 B13 B21
4.- Valorar a acción educativa do mestre de educación Primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagógicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da educación como desde os procesos históricos que a sustentan.	A11 A12	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B9

Contidos

Tema		
1.-A Teoría da Educación. Bloque 1	1.1. A educación como fenómeno social 1.2 O educador: O profesor como educador profesional: delimitación do ámbito propio de actuación. Preparación específica. Compromiso de actualización	
2.- Principios teóricos da Educación. Bloque 2	2. Os principios de educación. 2.1 O educando. O individuo como suxeto da acción. Motivación e necesidades educativas. O desenvolvemento cognitivo. O educando: O desenvolvemento social. O desenvolvemento moral. Os estilos de aprendizaxe. O autoconcepto como dimensión personal. 3.2 A educación en valores	
3. A historia da educación. Bloque 3.1	3.1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema Escolar. A escola de onte. Orixes e evolución histórica da Educación Escolar. A escola do noso tempo. O sistema educativo español actual. A escola do futuro. Novos planteamentos educativos formais 3.2. A educación non formal. Orixes e evolución da Educación non formal. Áreas de actuación e axentes da Educación non formal. Os métodos e medios da Educación non formal. A familia de hoxe en día. Familia e sociedade. A educación familiar. A comunidade educativa. Os escenarios da educación: Espazos formais, non formais e informais. A educación non formal.	
4. A historia da Educación. Bloque 3.2	Rousseau e a orixe do naturalismo. O ideal rousseauiano. A Escola Nova e a Escola Moderna. Teorías e métodos. As Teorías Marxistas. As Teorías antiautoritarias. A Educación Personalista. Teorías e modelos. O Modelo Crítico. O enfoque comunicativo. O modelo da reprodución social.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	7.5	11.25	18.75
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Sesión maxistral	30	45	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudio recorrendo ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarase nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Sesión maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación primaria. Serán avaliados tendo en conta a calidade das aportacións, o seu formato axustado ós estándares científicos o mesmo que as exposicións monográficas que serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de aportar calidade a á materia	20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor propondrá traballos sobre contidos específicos (dossier) que aporten actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo personal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro	10
Sesión maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo avaliarase mediante un exercicio escrito, a entrega dun traballo monográfico e o dossier feito na clase.

Tanto a calificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos (Dossier) como a calificación dos traballos de aula (traballo monográfico) feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

Bibliografía. Fontes de información

- CARREÑO, M (edit.)(2000): Teorías e Instituciones contemporáneas de educación. Madrid, Síntesis Educación
 - FAURE, E. (1981): Aprender a ser. Madrid, Alianza Universidad
 - SARRAMONA, J. (2000)...: Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica: Ariel Educación, Barcelona.
- Os alumnos débense afacer a ler revistas e prensa profesional sobre educación, problemas do

- ALUMNOS DE LA ESCUELA DE BARBIANA (1986): Carta a una maestra. Hogar del libro,
- APPLE, M. W. (1987): Educación y poder. MEC, Madrid.
- AVANZINI, G. (1979): La pedagogía del siglo XX. Narcea, Madrid.

Roure, Barcelona.

- CARREÑO, M. (edit.)(2000): Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Síntesis
 - CASTILLEJO BRULL, J.L. e COLOM, A.J. (1987): Pedagogía sistémica. CEAC, Barcelona.
- Madrid.

- COOMBS, P.H. (1985): La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales. Santillana,
- COSSÍO, M.B. (1985): Una antología pedagógica. MEC, Madrid.
- CHARLOT, B. (1985): Educación, cultura e ideologías. Anaya, Madrid.

Morata, Madrid

- ESTEVE ZARAZAGA, J.M. (1987): El malestar docente. Laia, Barcelona.
- FERRER GUARDIA, F.(1976): La escuela moderna. Júcar, Madrid
- FREINET,C(1974): El diario escolar. Laia, Barcelona.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos			
Código	P02G120V01103			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Maceira Gago, Antonio Delfín			
Profesorado	Maceira Gago, Antonio Delfín			
Correo-e	amaceira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer conceptos introductorios da Psicoloxía Evolutiva.	A1	B1
Coñecer o desenvolvemento da Psicoloxía Evolutiva da infancia nos períodos 6-12 anos e	A3	B2
recoñece-las características da personalidade da infancia e cómo se ve influída pola herdanza e o medio.	A4	B3
Recoñece-la identidade da etapa e as súas características cognitivas, comunicativas, sociais e afectivas.	A5	B7
Saber promove-la adquisición de hábitos en torno á observación.	A6	B8
	A8	B9
	A9	B11
	A10	B12
		B13
		B14
		B16
		B17
		B20
		B21

Contidos

Tema	
Tema 1: Modelos teóricos explicativos do desenvolvemento	(st. 1) Principais achegas teóricas. As grandes controversias conceptuais do desenvolvemento: o papel da herdanza e do medio; o problema dos estadios; os períodos críticos.
Tema 2: O desenvolvemento humano	(st. 2) Características e determinantes fundamentais. Etapas do desenvolvemento
Tema 3. O desenvolvemento psicolóxico entre os 6 e os 12 anos I.	(st. 3) O desenvolvemento físico. O desenvolvemento intelectual e procesos cognitivos básicos entre os 6 e os 12 anos: o pensamento operacional concreto. O desenvolvemento da atención, a memoria e o coñecemento.
Tema 4. O desenvolvemento psicolóxico entre os 6 e os 12 anos I.I	(st. 4) O desenvolvemento da personalidade, o coñecemento de sí mesmo. O desenvolvemento emocional. O desenvolvemento do xénero dos 6 anos á adolescencia.
Tema 5. O desenvolvemento psicolóxico entre os 6 e os 12 anos I.II	(st. 5) O coñecemento social. O desenvolvemento e a conducta social. O grupo de iguais. O desenvolvemento moral.
Tema 6. O desenvolvemento psicolóxico durante a adolescencia.	(st. 6) Os cambios físicos na puberdade. Do pensamento formal ó cambio conceptual na adolescencia: a concepción piagetana das operacións formais; o razoamento na adolescencia. O desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento moral. O desenvolvemento social

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	8	12
Sesión maxistral	20	40	60
Actividades introdutorias	11	0	11
Presentacións/exposicións	10	20	30
Probas de tipo test	1	0	1
Observación sistemática	1	0	1
Probas de autoavaliación	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debates	Actividades na que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debates	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado
Presentacións/exposicións	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado

Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado
Sesión maxistral	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Debates	Os alumnos discuten e aportan sobre un tema que introduce un Grupo C	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia. Probas de tipo test Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades 40%	30
Sesión maxistral	Sesión maxistral Exposición dos contidos da materia a través de probas orais ou escritas	50
Actividades introdutorias	Información e traballos que axudan a familiarizarse con o coñecemento e a investigación da materia	0
Presentacións/exposicións	Presentación a os Grupo C do traballo que se está a realizar	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder facer media entre as notas de cada proba, será imprescindible acadar un 4 en cada unha destas.

As competencias adquiridas en primeira convocatoria, gardaranse unicamente ata segunda.

Na segunda convocatoria se manteñen as calificacións da parte práctica se superan o 4.

Igual que na primeira convocatoria a avaliación será:

60%: traballo en grupo e individual e o

40% : exame tipo test.

As notas dos traballos en grupo e individual poderán ser melloradas antes do exame cunha nova presentación do mesmo

Bibliografía. Fontes de información

- González, A. M. et al., **Psicología del desarrollo: teoría y práctica**, 1995,
Mariscal, S., **Desarrollo psicológico a lo largo de la vida**, 2009,
Coll, C. et al., **Desarrollo psicológico y educación. Vol. I Psicología de la educación**, 2001,
Berger,, **Psicología del desarrollo. Vol. 1**, 2009,
Papalia, D. & Olds, S. W., **Desarrollo humano 12 edic**, 2012,
Cabezuelo, G., **Desarrollo psicomotor: desde la infancia a la adolescencia**, 2010,
Garrido,V; et al., **Adolescencia, Aprendizaje y personalidad. Problemas y soluciones**, 2012,
Bartres, D, **Bases genéticas de la conducta**, 2008,
Giménez-Dasi,M; Mariscal, S., **Psicología del Desarrollo, Vol. II**, 2008,
Santrock, J. W., **Desarrollo infantil. 11 ed**, 2007,
López,F; Exebarria, I. et al., **Desarrollo social y afectivo**, 2003,
Cantón Duerte,J et al., **Desarrollo socioafectivo y de la personalidad**, 2011,
Vila, A., **Desarrollo y evaluación del autoconcepto en la edad infantil**, 1999,
Villegas,M., **El error de Prometeo**, 2011,
Barros, V et al., **Evaluación Psicopedagógica de 7 a 11 años**, 2001,
Castro, E, et al., **Evolución del pensamiento en el niño: El pensamiento preoperativo a las operaciones concretas. Prácticas**, 2006,
Serrano Fernández, A., **Inteligencias múltiples y estimulación temprana. Guía**, 2005,
Carranza, J.A, **Manual de prácticas de psicología del desarrollo**, 2010,
Muñoz García, A., **Psicología del desarrollo en la etapa de educación Primaria**, 2010,
Delgado Egido, B, **Psicología del desarrollo. Vol.2**, 2008,
Gardner, O., Feldman et al., **Proyecto Spectrum T. I-II-III-IV**,

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento				
Materia	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento			
Código	P02G120V01104			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina Fernández Álvarez, Antonio			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B13	Razoamento crítico

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que atinxen á totalidade		B1
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación con outras manifestacións culturais do momento	A8	B13
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	A3	B13
Coñecer as ideas que forxan o noso presente.	A3	
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos		B1 B3
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.		B1 B6 B13
Capacidade para interpretar criticamente os textos e para formular problemas	A3	B1 B13

Contidos	
Tema	
1.- A modernidade como unha forma de civilización	
2.- A filosofía no mundo global	
3.- A filosofía do século XX	
4.- A posmodernidade	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminarios	15	24	39
Titoría en grupo	8	0	8

Traballos de aula	0	40	40
Sesión maxistral	28	0	28
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do curso e explicación de cómo se desenvolverán as distintas actividades que debe facer o alumnado
Seminarios	Información de cómo se desenvolven estas sesións e presentación do tema de análise, partindo dun texto ou un documento gráfico
Titoría en grupo	Entrevistas do alumnado co profesor da materia para resolver dúbidas, asesorar, etc.
Traballos de aula	Elaboración dun traballo de introducción á investigación vencellado cos temas da materia de estudo
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado dos temas do programa

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Resolveranse as dúbidas e dificultades que o alumnado encontre na elaboración das tarefas: traballo comentario

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	Presentación y debate de un tema.	15
Traballos de aula	Valoración del trabajo de iniciación a la investigación. Se será exigente con la adecuación del resultado a los criterios exigidos para este tipo de actividad	35
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Examen sobre o temario da materia	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

Segunda convocatoria: De non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto da avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial: O alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir a titorización dos traballos, realizará as seguintes probas: Unha proba de contidos teóricos (50%), un traballo (30%), o resumo de dous libros a determinar co profesor/a responsable da materia (20%). Para aprobar é preciso alcanzar o 50% en cada unha das probas.

Bibliografía. Fontes de información

Giner, Salvador, **Historia del pensamiento social**, Ariel,
Mosterín, Jesús, **Filosofía de la cultura**, Alianza,
Ayestarán, Igancio, **Filosofía en un mundo global**, Cátedra,
Wiedmann y otros, **Atlas de filosofía**, Alianza,
García Morente, Manuel, **Lecciones preliminares de filosofía**, Porrúa,

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continuada ás clases.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	P02G120V01105			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Traba Díaz, Amada			
Profesorado	Lage Picos, Jesús Adolfo Traba Díaz, Amada			
Correo-e	amadat@uvigo.es			
Web	http://websuvigo.es/webdeox11/			
Descrición xeral	Materia troncal na formación inicial do profesorado, imprescindible para que as e os futuros docentes comprendan a complexidade dos procesos e relacións educativas. O programa pretende achegar as dimensións estruturais e ideolóxicas que preceden, condicionan e entrelazan os procesos educativos. A reflexión que se fai nesta materia debería contribuír a unha praxe docente racional e consciente. Os contidos céntranse fundamentalmente nos procesos de socialización e nas súas axencias e ámbitos principais, e nomeadamente, na escolarización nas sociedades modernas; mais tamén se dá a debida importancia aos aspectos xerais da disciplina sociolóxica. Asemade, incorpórase a perspectiva de xénero de xeito transversal, nos contidos, na linguaxe e na praxe de aula. OBXECTIVOS: - Abordar os aspectos sociais -non pedagóxicos nin didácticos- implicados nos procesos educativos. - Contextualizar os procesos educativos no seu medio social e histórico, nomeadamente na actualidade. - Adquirir coñecementos básicos de Socioloxía e poder usar as súas achegas teóricas como ferramentas de análise e comprensión da realidade social e educativa. - Incorporar coñecementos de disciplinas afíns. - Desenvolver capacidades de comprensión e análise do medio social e a capacidade de aplicación para avaliar e prever o impacto, máis alá da aula e da práctica profesional diaria, na integración da comunidade, na resolución de conflitos e na innovación educativa.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma

B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O alumnado ha de ser quen de acadar as seguintes competencias cognitivas:	A1	B1
	A4	B13
Coñecer as bases e os conceptos fundamentais da ciencia sociolóxica así como o máis básico da súa metodoloxía (A1, A8, A12, B1, B13, B15).	A8	B15
	A12	
Comprender e diferenciar os principais paradigmas en Socioloxía. Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas, nomeadamente as que teñen por obxectivo educar e aquelas que contribúen dun xeito implícito á socialización; nese sentido, incorporar de xeito transversal a perspectiva de xénero. (A12, B1, B13, B15).		
Coñecer e traballar o concepto de socialización e os procesos e axentes que implica, nomeadamente a socialización familiar e escolar e a súa relación co sistema social a cos roles principais como o de xénero (A8, A12, B1, B13, B15).		
Coñecer e comprender a relación entre o sistema educativo e o sistema social: económico, político, cultural, estratificación de xénero, de clase e de etnia (A4, A8, A12, B1, B13, B15).		
Comprender as funcións, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e comprender e diferenciar as funcións e as relacións entre a familia e o sistema educativo (A8, A12, B1, B13, B15).		
Comprender as posibilidades e os límites da reforma e da innovación educativa (A8, A12, B1, B13, B15).		
Coñecer o papel e funcións que afectan os colexios de educación primaria e os seus profesionais; coñecer a construción social, o papel e as relacións dos principais protagonistas dos procesos educativos: infancia e mocidade, docentes e familias (A8, A12, B1, B13, B15).		
Analizar as consecuencias dos sistemas de estratificación e da desigualdade de xénero, de clase e étnica sobre o sistema escolar e o alumnado (A8, A12, B1, B13, B15).		
Comprender as relacións sociais que subxacen os procesos de inculcación, selección e omisión curriculares (A8, A12, B1, B13, B15).		
Comprender as relacións que se establecen na aula e nos centros como microsociedade. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente (A8, A12, B1, B13, B15).		

Saber facer.-	A10	B1
	A11	B2
Adquirir destrezas metodolóxicas (B1,B2, B3, B6,B7,B8,B9, B12,B17,B21).		B3
- Aprender a seleccionar e xerarquizar a información		B5
- Planificar o traballo, acadar metas concretas, establecer obxectivos e medios		B6
- Avaliar custos e posibles limitacións do traballo de investigación empírica		B7
- Análizar resultados e proceso de investigación		B8
- Sistematizar e presentar oralmente e por escrito os contidos previstos.		B9
		B12
Adquirir destrezas tecnolóxicas (B5,B6, B7, B15, B16, B17, B21)		B15
- Coñecer as ferramentas básicas de informática e audiovisual (procesador de texto, power point, folia de cálculo, acceso a internet, programas multimedia e gravación de voz ou vídeo)		B16
- Traballar con fontes e bases de datos estatísticos		B17
- Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación.		B21
- Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		
Adquirir destrezas lingüísticas (B3)		
- Comprensión de textos complexos		
- Expresión escrita, comunicación oral en público.		
- Adquirir destrezas en linguaxe inclusiva		
- Capacidade de captar a atención do receptor		
- Resumir e poñer xunta información complexa ou de fontes diferentes.		
Saber ser e estar	A10	B7
	A12	B8
Competencias para tarefas colaboradoras, compromiso e habilidades interpersoais (A10, A12, B7, B8, B9, B11, B12, B13, B14, B16, B18, B20)		B9
- Capacidade de escoitar aos demais e captar o sentido do que expresan		B11
- Capacidade de facerse entender e convencer aos demais das súas propostas		B12
- Adaptación a calendarios de traballo e para realizar as tarefas		B13
- Adaptar e flexibilizar os resultados dos seu traballo ao obxectivo común.		B14
- Compromiso co traballo, finalización das tarefas ou obxectivos marcados		B16
- Redefinición dos obxectivos ou medios se estes non se axustan aos fins marcados		B18
- Axuste a horarios e pautas externas de traballo		B20
- Asumir a responsabilidade propia, determinar as demandas feitas por outros e non confundir cos intereses persoais.		

Contidos

Tema

TEMA 1.- Xénese e evolución da Socioloxía: a perspectiva sociolóxica.	- Perspectiva sociolóxica, perspectiva global e perspectiva sociolóxica na vida cotiá. o cambio social. - A socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento - Teoría sociolóxica: principais paradigmas - As novas perspectivas, especial atención á perspectiva de xénero - Debate entre estrutura e acción
TEMA 2.- Conceptos sociolóxicos básicos	- Introducción: concepto de sociedade, evolución e tipos de sociedade - Individuo e sociedade, achegas da socioloxía clásica: Marx, Weber e Durkheim (conflito, racionalización, función, anomia) - Cultura: conceptualización, diversidade cultural, subcultura e contracultura; lingua, símbolos, valores e normas. - Normas, desviación e control social - Estrutura social e interacción, status e rol. Construción social da realidade - Estratificación social: clase, xénero e etnia. - Grupos, organizacións e redes - Metodoloxía, nocións básicas para o traballo de investigación: a definición do problema, as achegas teóricas, a formulación da hipótese, a escolla do deseño (distinción métodos e ferramentas básicas), recollida e compilación dos datos, interpretación dos resultados, elaboración de informe.

TEMA 3.- Socialización: marco xeral, familiar e escolar	- Socialización: concepto, teorías, proceso e marcos principais de socialización; a socialización de xénero como exemplo de socialización diferencial. - A familia: análises teóricas, papel e modelos de socialización familiar, a relación familia-escola. - A socialización escolar: a achega dos clásicos e os paradigmas actuais. - O obxecto da socioloxía da educación e os temas de interese, os niveis microsociolóxico, intermedio e macrosociolóxico. - Socialización escolar e desafíos do cambio social - O papel da escola na reprodución da sociedade. - A eficacia da socialización escolar. - Para educar precisamos implicar a escola, a familia e a comunidade
TEMA 4.- Sistema social e sistema educativo	- O sistema social e o sistema educativo: desenvolvemento - Características comúns e xerais dos sistemas educativos: xeneralidade, obrigatoriedade, ramificación, burocratización. - A orixe dos sistemas escolares. - O sistema educativo en España: xenealoxía e trazos fundamentais
TEMA 5.- O sistema educativo: funcións e proceso de reforma e readaptación permanente	- Funcións: socialización para o traballo, formación cívica, socialización para o consumo e o patriarcado, construción do consenso social a través da educación escolar, a creación de identidade nacional, a regulación do mercado de traballo, a custodia e vixilancia da infancia. - Reforma escolar e políticas educativas
TEMA 6.- A estratificación social e as súas consecuencias no sistema educativo e nos individuos	- A abordaxe teórica da desigualdade - Clases sociais e educación: clase social e rendemento escolar, os factores de logro escolar en relación coa clase social. - O xénero como categoría relevante na desigualdade educativa. O sexismo nos contidos curriculares, na interacción informal e na organización do proceso educativo - A etnia e a cultura como categoría relevante na análise da desigualdade e do logro: a diversidade cultural, a interculturalidade na sociedade global.
TEMA 7.- Cultura e educación: o currículo dende a perspectiva sociolóxica	- O concepto de currículo, saberes escolares: o expreso e o oculto, espazo e tempo, a organización escolar. - As relacións sociais do proceso educativo: inculcación, selección/omisión, segregación/inclusión - A reprodución cultural e social e a violencia simbólica; o nesgo de xénero, de clase e étnico - Lingua e currículo - A escola como aparello de poder disciplinario
TEMA 8.- Os axentes principais do proceso educativo escolar	- A análise sociolóxica do profesorado: a ambivalencia da profesión docente, o profesorado como categoría e como grupo de estatus. A feminización da profesión docente. - A análise sociolóxica da infancia: a construción social da infancia, a infancia postmoderna, a condición social do alumnado e a distribución do poder na aula, as violencias nas escolas: burlas, castigos e agresións, a competencia cos medios de comunicación e os retos das novas tecnoloxías
TEMA 9.- A análise microsociolóxica da vida escolar	- A aula como microsociedade: significación social da aula e da relación educativa, poder e estratificación: xénero, clase e etnia - A aula como marco de comportamento: negociación, estigma, resistencia - A comunicación na aula - A socialización da forza de traballo: estratificación do traballo e socialización diferencial e constitución do individuo illado

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	3	0	3
Traballos tutelados	10	20	30
Presentacións/exposicións	8	6	14
Foros de discusión	0	3	3
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	16	16
Prácticas autónomas a través de TIC	4	0	4
Seminarios	5	10	15
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudos/actividades previos	0	20	20
Sesión maxistral	10	0	10

Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Probas de resposta curta	1	0	1
Cartafol/dossier	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	□ Descrición: este é un tempo reservado para atender e resolver dúbidas do alumnado. Durante este curso cada alumna/o deberá dedicar 3 horas a esta actividade. □ Obxectivos: - o Atención, seguimento e orientación do alumnado. - o Intercambiar información, perspectivas e coñecementos. - o Favorecer o feedback entre as persoas que compoñen o curso: entre o propio alumnado e entre docente e alumnado sobre os contidos e tarefas desenvolvidas na materia. - o Seguimento da comprensión de conceptos e contidos así como resolución de dúbidas. - o Asesoramento na procura de información. □ Modalidade: guiada. □ Natureza: teórica e práctica. □ Escenario: despacho 113, aulas C ou B □ Grupos: reducido (entre 4 e 9). □ Tarefas do alumnado: identificar as dúbidas e problemas de comprensión e formulalas, se pode ser, con posibilidades de resolución.
Traballos tutelados	□ Descrición: actividades que realiza o alumnado, algúns exemplos poden ser: -Recensións sobre artigos científicos de actualidade. -Traballos monográficos -Procura de información en publicacións, bases de datos, artigos, libros□ sobre un tema en concreto. -Proxectos: deseño e desenvolvemento dun traballo de investigación que inclúa parte ou todas as actividades precedentes. Quen se encargue da docencia acoutará e aceptará os temas de estudo propostos polo alumnado. Realizará o seguimento do traballo e avaliará o proceso e o resultado final. □ O obxectivo é adquirir e consolidar coñecementos e formar parte fundamental do traballo que se avalia. □ Modalidade: autónoma. □ Natureza: práctica. □ Escenario: non hai prescrición. Realizarase en grupo reducido (3-4 compoñentes). O alumnado realizará o traballo a partir do guión proporcionado pola/o docente, dispoñendo das sesións de prácticas (horas B) e das sesións de titoría para facilitar o seguimento do seu traballo.

Presentacións/exposicións ☐ Descrición: todos os traballos tutelados nas sesións prácticas deben ser presentados en público a todo o grupo en sesións habilitadas a tal efecto ao final do cuadrimestre, nas dúas semanas lectivas do mes de xaneiro. Teráse en conta a habilidade para comunicar e a capacidade de captar a atención do público así como a capacidade de síntese e os recursos empregados.

Támén se poden expoñer, pero non é obrigatorio, outros traballos que se vaian realizando de forma voluntaria polo alumnado.

Estas exposicións consistirán en presentar un tema concreto ou un traballo (previa presentación escrita na que se avaliará o contido).

Trátase dunha metodoloxía que traballa unha competencia nuclear e transversal cuxo obxectivo é aprender a comunicar.

Os traballos expoñeranse en grupo -os que se realicen en grupo- ou individualmente os que se fagan desa forma con carácter voluntario.

As presentacións serán avaliadas en función dos criterios previamente establecidos, podendo incluso integrar a avaliación criterios e cualificacións incorporados polo alumnado.

☐ Modalidade: guiada.

☐ Natureza: práctica.

☐ Escenario: aula ordinaria que conta con recursos tecnolóxicos (canón de proxección, transparencias, conexión a Internet, vídeo ou DVD)

☐ Grupo: grande, mediano ou reducido.

☐ Tarefas do alumnado:

o Expoñer o traballo publicamente.

o Defendelo, é dicir, debe responder ás preguntas e posibles críticas construtivas de colegas e docentes.

o Poderanse explicar na parte final da exposición os problemas e obstáculos xurdidos durante la elaboración do traballo.

Foros de discusión ☐ Descrición: esta é unha actividade, que se realizaría a través da plataforma virtual na que se poderán debater e intercambiar informacións e opinións de interese para o desenvolvemento teórico e práctico da materia, especialmente temas de actualidade ou de relevancia.

☐ Obxectivos:

o Abrir novas perspectivas e temas e traballar e consolidar coñecementos.

o Cuestionar(se) opinións persoais e posibles prexuízos.

o Desenvolver habilidades comunicativas.

☐ Modalidade: autónoma.

☐ Natureza: práctica.

☐ Escenario: non prescrito agás pola necesidade de conexión á rede.

☐ Grupos: individual ou reducido.

☐ Quen teña a cargo a docencia, ou incluso o alumnado, propondrá un tema de debate ou de estudo, se é preciso nomearase alguén que dinamice ou modere o foro.

Resolución de problemas ☐ Descrición: formulación, análise, resolución individual, e de proceder debate en grupo, dun e/ou exercicios de forma exercicio relacionado coa temática da materia de forma autónoma por parte do alumnado. autónoma

☐ Obxectivo

o Reflexionar sobre as cuestións principais da materia e relacionar teoría e práctica.

o Introducir novos conceptos e integralos cos antigos.

o Consolidar coñecementos.

A docente propondrá ao final de cada tema dos que compoñen a documentación básica de consulta e estudo unha batería de cuestións ou exercicios denominadas actividades de autoavaliación, a resolución destas actividades integrará o contido do cartafol xunto coa documentación elaborada para os seminarios e outros traballos voluntarios. A docente poderá revisar este material que formará parte da avaliación final.

☐ Modalidade: autónoma.

☐ Natureza: teórico-práctica.

☐ Escenario: non prescrito.

☐ Tarefas do alumnado:

o Resolver a cuestión ou exercicio proposto pola/o docente a partir da documentación facilitada.

o Aínda que as actividades se realizaren de forma autónoma, o alumnado disporá en todo momento de sesións de tutoría para que a docente poida realizar o acompañamento e seguimento desta metodoloxía.

Prácticas autónomas a través de TIC	□ Descripción: desenvolver con axuda das TIC prácticas de búsqueda de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e búsqueda de fontes estatísticas. Desenvolveranse 2 sesións ao inicio do curso en horas B, as dúas primeiras semanas, e outras 2, tamén en horas B cando o desenvolvemento dos traballos o requira, é dicir. no momento en que se trate de buscar, procesar e presentar a información para os traballos. Aproximadamente terán lugar na 2ª, 3ª, e 4ª semana de novembro. □ Obxectivos: - o Facilitar a correlación entre a teoría e a práctica. - o Consolidar coñecementos. - o Utilizar programas ou recursos informáticos. □ Modalidade: guiada. □ Natureza: práctica. □ Escenario: aula de informática ou aula B e en grupo mediano. □ Que estea a cargo desta docencia deberá elaborar e proporcionar un guión para orientar a realización do traballo e das actividades concretas en cada caso, asemade deberá facer o seguimento da evolución da actividade do alumnado. □ Tarefas do alumnado: realizar a actividade proposta en tempo e forma.
Seminarios	Descripción: trátase dun tipo de metodoloxía que combina o traballo autónomo co guiado de aula. Pretende profundar e ampliar o contido xeral da materia pero a través dun tema específico tratado no programa xeral da materia. O tema escollido é: Socialización, educación e xénero. Terán lugar 8 sesións de unha hora en pequeno grupo (sesións de horas C) en semanas alternas co fin de dar tempo a preparar lecturas de textos e procuras de información etc.. □ Obxectivo: adquirir, comunicar e consolidar coñecementos teórico-prácticos e fomentar a interactividade entre a docente e o alumnado. □ Modalidade: guiada. □ Natureza: práctica. □ Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. □ Grupos: reducido □ Tarefas do alumnado: procura, traballo de documentación, lectura e análise, para achegalo ás demais persoas participantes no seminario.
Actividades introdutorias	□ Descripción: Estas actividades realizaranse na primeira sesión en gran grupo. Terá unha duración de 2 horas. Está encamiñada a tomar contacto e a dar e recoller información sobre a materia e sobre o alumnado (coñecementos previos, intereses e motivacións). Presentarase unha curtametraxe que o alumnado terá que analizar en chuvia de ideas e despois sobre un guión proposto pola docente, quen preguntará sobre ideas e conceptos para coñecer o grao de afinidade e comprensión na materia. Asemade presentase un exercicio práctico no que o alumnado terá que responder oralmente a unhas preguntas. Na última media hora farase a presentación da específica do curso: obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación, etc. □ Obxectivo: comunicar amigablemente que se pretende atinxir con este curso e de forma somera coa materia de Socioloxía. aclarar no posible a finalidade da mesma e o seu interese. □ Modalidade: guiada. □ Natureza: teórica. □ Escenario: aula ordinaria. □ Grupo: grande. □ Tarefas do alumnado: participar activamente nas actividades.

Estudos/actividades previos	□ Descrición: sempre antes de cada sesión presencial maxistral (horas A) ou do desenvolvemento de traballo práctico (horas B) ou seminarios (horas C) o alumnado realizará as actividades previstas como previas. O alumnado deberá procurar, ler e traballar a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. o Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que haxa de ser resolta con traballo práctico. □ Obxectivo: aprender e asistir ás aulas cun mínimo de coñecementos da materia que permita avanzar a bo ritmo e compartir coñecementos para facilitar o debate en sesión maxistral, seminario ou práctica. Quen se encargue da docencia poñerá a disposición do alumnado o material de lectura ou as indicacións para obtelo. □ Modalidade: autónoma. □ Natureza: práctica. □ Escenario: Non prescrito. □ Realizarase en grupo reducido ou de forma individual. □ Tarefas do alumnado: o Procurar a documentación (bibliográfica, bases de datos, Internet, etc.) o Ler a documentación facilitada polo/a docente ou obtida de forma autónoma.
Sesión maxistral	Exposición, explicación e aclaracións do contido da materia: Relacionar coa sesión anterior Resaltar as ideas principais Explicacións ordenadas e estruturadas Exemplos (de actualidade, reais, etc.) Relacionar os novos conceptos Asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate. □ Obxectivo: abrir portas a novos coñecementos □ Modalidade: Guiada, a presenza de docente é necesaria. □ Natureza: Teórica. □ Escenario: Aula ordinaria A (na que se desenvolven habitualmente as aulas). Recursos tecnolóxicos (proxector, conexión a Internet, vídeo ou dvd□). □ Grupos: grande. □ Tarefas do alumnado: participar activamente na sesión (tomar notas, tomar a palabra, contestar preguntas□).
Resolución de problemas e/ou exercicios	□ Descrición: formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa temática da materia. A docente propón, ao final de cada tema, por escrito e de forma organizada unha batería de exercicios e actividades. A documentación de consulta e lectura estará a disposición do alumnado e conforma a guía de orientación e análise, centra os puntos de interese, de ampliación ou de complexidade para a posterior discusión e posta en común na aula. En hora A realízase un exercicio escrito por tema que será recollido pola docente na aula e que formará parte da avaliación. En todas as sesións maxistrais a docente preguntará pola realización dos exercicios de autoavaliación, polas dificultades e dúbidas atopadas e recollerá os comentarios e achegas do alumnado comentados en público. Resolveráanse na aula cantas dúbidas se presenten deste xeito. □ Obxectivo: Reflexionar e relacionar teoría e práctica e proporcionar feedback ao alumnado sobre o proceso de aprendizaxe. Realmente é unha peza metodolóxica integrada, que permite aprender, consolidar, ampliar, autoavaliar e avaliar, e comunicar na aula. □ Modalidade: guiada. □ Natureza: práctica. □ Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. □ Grupos: grande, mediano e reducido.Individual e posta en común. □ Tarefas do alumnado: o alumnado deberá resolver os exercizos propostos a partir do material de estudo facilitado pola docente. Posteriormente terá lugar unha posta en común.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminarios	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
Titoría en grupo	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
Traballos tutelados	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Presentacións/exposicións	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
---------------------------	---

Prácticas autónomas a través de TIC	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
-------------------------------------	---

Probas	Descrición
--------	------------

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
--	---

Probas de resposta curta	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
--------------------------	---

Cartafol/dossier	Con esta atención pretendese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico, participación en aula, exercicios, traballos, estudo, etc., e facer o seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso. Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada: - Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase. - Nas horas C, nas que se debaterán e porán en común as dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, todo canto se faga para preparar os seminarios. - En titoría individual (ou en pequeno grupo) no despacho 113, nas horas consignadas para elo no plan da facultade. -En titoría individual ou de grupo a través de correo-e O alumnado terá que cubrir: - 3 horas de titoría de grupo en despacho. - 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.
------------------	---

Avaliación	Descrición	Cualificación
------------	------------	---------------

Traballos tutelados	Esta metodoloxía está pensada para poñer en práctica os coñecementos adquiridos e activar as capacidades que permiten acadar competencias de aplicación á realidade. O traballo será guiado, avaliado en proceso, e avaliado ao final. A base sobre a que se aplican os criterios será a participación nas sesións de introdución e de seguemento e a memoria onde se recolle o realizado. Ningún traballo se poderá dar por finalizado ata que non acade a cualificación de apto.	20
Presentacións/exposicións	Neste apartado terás en conta a presentación pública dos traballos tutelados, así como a presentación e debate ou posta en común en aula (A) dos exercicios e dos seminarios (C). O valor da exposición dos traballos e das exposicións orais en aula e seminarios poderá chegar a representar o 20 do total final. O reparto é a partes iguais entre os tres tipos de presentacións.	20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Esta metodoloxía está pensada para aquelas persoas que desexen afondar un pouco máis nos temas. No material preparado pola docente fanse suxestións que orientan ao alumnado para este fin, podendo tamén o propio alumnado afondar en aspectos que non estean prescritos pola docente pero que garden relación coa materia. Este traballo fará parte do recompilado para o cartafol que debrá realizar individualmente o alumnado.	10
Seminarios	Cada grupo C terá 8 sesións de seminario (horas C) ao longo do cuadrimestre. Para o seu desenvolvemento será preciso que o alumnado se documente previamente. Nas sesións de seminario cada participante intervirá presentando as conclusións ás que chegara, de modo que se comparta coñecemento e se debata en grupo. O traballo realizado para estas sesións fará parte da avaliación.	10
Probos de resposta curta	Durante o desenvolvemento do curso realizaranse 9 probas (unha por cada tema) de resposta curta sen apoio de apuntamentos nin material. Cada unha delas será avaliada de forma inmediata e devolta ao alumnado na semana posterior para a súa comprobación e comentario.	20
Cartafol/dossier	No cartafol/dossier irase plasmando o traballo realizado durante o curso: exercicios, pescudas, comentarios, reflexións, incluso partes específicas do traballo realizado para a investigación en grupo que non tiveran entrada no mesmo. Irase revisando na titoría ao longo do cuadrimestre a pedimento do alumnado ou da docente. O valor do cartafol poderá supor na nota final ata un 30 por cento. Comporán esa cualificación tres elementos: - o recompilado para os seminarios (contemplado xa co 10 por cen no apartado correspondente) - o recompilado como traballo voluntario (contemplado xa no apartado correspondente cun 10 por cen) - o recompilado como exercicios de final dos temas elaborados para preparar mellor as probas de coñecemento, esta é a porcentaxe que se consigna neste apartado e que representa o 10.	10
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	A proba presencial voluntaria de resposta longa propónse como unha oportunidade para acadar a cualificación de sobresaliente ou MH de quen teña acadado un notable no cómputo global. Trátase de desenvolver un tema ou un comentario de texto: Para o seu desenvolvemento poderanse consultar durante a realización cantos documentos se consideren de interese. Terá lugar na data da proba final oficial do cuadrimestre. Nesta data final oficial terá lugar tamén unha proba de avaliación/recuperación para todas aquelas persoas que non acadasen o aprobado na avaliación continua. Neste caso será unha mestura de preguntas de resposta longa e curta. En ambos casos disporase de dúas horas para a súa realización.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria final oficial terá lugar unha proba de avaliación/recuperación das probas de resposta curta non superadas para todas aquelas persoas que non acadasen unha avaliación continua positiva da parte teórica a través das devanditas probas. Neste caso será unha mestura de preguntas de resposta longa e curta.

No caso da segunda convocatoria realizarase unha proba mixta oral e escrita na que se poidan avaliar os requirimentos e competencias da materia segundo o que queda expresado neste apartado 7.

No caso de que se teñan superado algunhas partes (traballo de investigación, seminario, presentacións, cartafol, parte das probas de resposta curta ...) gardaranse os resultados destas partes superadas para telos en conta na segunda convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Fernández Palomares, Francisco (coordinador), **Sociología de la educación.**, Madrid: Pearson,
 Educar en tiempos inciertos, **Fernández Enguita, Mariano**, Madrid: Morata,
 Sociología de la Educación, **Fernández Enguita, Mariano (editor)**, Barcelona: Ariel referencia,
 Sociología, **Macionis, John J. & Plummer, Ken**, Madrid: Prentice Hall,
 La educación general en España, **Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C.**, Fundación Santillana,
 Diccionario de sociología, **Salvador Giner, Emilio Lamo de Espinosa e Cristóbal Torres (editores)**, Madrid: Alianza Editorial,
 Las reformas educativas a debate, **Varela, Julia**, Madrid: Morata,
 Atando teoría y práctica en la labor docente, **Viniegra, L.**, Barcelona: Paidós,
 Investigación-acción, reflexión crítica sobre la práctica educativa, **VVAA.**, Eduforma,
 Aprendiendo a trabajar: como los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de clase obrera, **Willis, Paul**, Madrid: Akal,
 El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar, **Santos Guerra (coordinador)**, Barcelona: Graó,
 Cultura infantil y multinacionales, **Steimberg y Kinchelore (compiladores)**, Madrid: Morata,
 Nacimiento de dos hermanos gemelos: el sociólogo y el maestro de escuela (reflejo de Francia en el, **Volker, Joan**,
 Barcelona: Península,
 Chicos son hombres serán: cómo romper los lazos entre masculinidad y violencia, **Miedziam, Myriam**, Madrid: Horas y horas,
 La escuela obligatoria y la invención de la infancia anormal en Espacios de poder, **Muel, Francine**, Madrid: Ediciones de la Piqueta,
 La escuela a examen, **Fernández Enguita, Mariano**, Madrid: Pirámide.,
 La profesión docente y la comunidad escolar, **Fernández Enguita, Mariano**, Madrid: Morata,
 Vigilar y castigar, **Foucault, Michel**, Madrid: Siglo XXI,
 La escuela no es una empresa. El neoliberalismo al asalto de la escuela pública, **Laval, L.**, Barcelona: Paidós,
 Educar como "Dios manda", **Appel, Michel W.**, Barcelona: Paidós,
<http://www.un.org/>, **Naciones Unidas**,
<http://www.oneworld.net>, **One World**,
<http://www.europa.eu.int/index-en.htm>, **Unión Europea**,
<http://portal.unesco.org/>, **UNESCO**,
 Escuelas y calidad de la enseñanza, **Informe internacional OCDE**, Barcelona: MEC/Paidós,
 Educación superior y futuro de España, **Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C.**, Fundación Santillana,
www.ine.es, **Instituto Naional de Estadística**,
<http://www.consellodacultura.org>, **Consello da Cultura Galega**,
 Falar galego: No veo por que. Aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia, **Iglesias Álvarez, Ana**,
 Xerais,
www.ige.eu/web/index, **Instituto Galego de Estatística**,
fatic.uvigo.es/index, **Universidade de Vigo**,
www.csic.es/, **CSIC**,
www.migualdad.es/mujer/, **Instituto de la Mujer. La mujer en cifras**,
sgi.xunta.es/publdida.html -, **Servizo de Igualdade (Galicia)**,
www.oecd.org/document, **OCDE**,
www.cervantesvirtual.com/, **Biblioteca Virtual Cervantes**,
www.educarm.es/templates/portal/images/ficheros/revistaEducarm/, **REDINET (Información educativa)**,
www.sc.ehu.es/sfwseec/basedatos.htm -, **ERIC (Centro de recursos educativos)**,
www.plazayvaldes.es/libro/diccionario-critico-de-ciencias-sociales/1249/, **Diccionario crítico de Ciencias Sociales**,
www.injuve.mtas.es/injuve/portal.portal.action, **INJUVE (Instituto de la Juventud de España)**,
http://webs.uvigo.es/hcastro/guias/guia_dep08.html, **Como realizar un traballo académico**,
 Metodología de investigación, **Hernández Sapien, Mc.** Graw-Hill,
 La corrosión del carácter, **Sennett, Richard**, Barcelona, Anagrama,
 Amor líquido: Acerca de la fragilidad de los vínculos humanos, **Bauman, Zygmunt**, Mexico, FCE,
 El trabajo de cuidados, **Carrasco, Cristina**, Madrid, los libros de la Catarata,
 Sociofobia: el cambio político en la era de la utopía digital, **Rendueles, César**, Capitan Swing,
 La convivencialidad, **Illich, Ivan**, Barcelona, Virus,

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC. Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías de análise de películas con perspectiva sociolóxica, novas, anuncios, calendario previsto de realización do programa e datas das probas de avaliación. Debe poñerse atención á bibliografía máis ampliada e bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos. Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento.

Recoméndase ver e comentar o material audiovisual proposto: vídeos, documentais, películas,...

Tamén é moi importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o que sucede no mundo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	P02G120V01201			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Pino Juste, Margarita Rosa			
Profesorado	de la Fuente Fernández, María Adoración Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	mpino@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/mpino			
Descrición xeral	O curriculum é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos concetuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) como nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), de aí que figure como de formación básica unha materia que aborde a citada temática. A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos: (a) En relación coa temática referida ao currículo - En termos xerais, asesoramento grupal e individual sobre calquera aspecto relacionado co ámbito curricular - Especificamente, o relacionado co deseño e avaliación de programas educativos, de unidades didácticas, de materiais e actividades, así como de documentos de centro. (b) En relación coa temática referida á innovación educativa e investigación - Deseño, aplicación e avaliación de prácticas educativas innovadoras - Elaboración de informes utilizando diferentes formatos para divulgar innovacións educativas - Relación entre a innovación educativa e a investigación centrada no cambio - Utilización do sistema de referencias bibliográficas recomendadas pola APA - Coñecemento dos conceptos e procesos curriculares, así como das diferentes correntes de pensamento curricular En relación ós campos profesionais nos que se proxecta: * Deseño e planificación educativa * Asesoramento a programas de innovación educativa e curricular * Asesoramento nos procesos de avaliación educativa e a súa implementación * Elaboración, deseño e actualización de programas curriculares * Deseño de materiais educativos e curriculares * Formación de docentes en procesos de ensino-aprendizaxe * Asesoramento en plans formativos para organizacións e empresas			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes

A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e o aprendizaxe na aula atendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A1 A2 A4	B11 B15 B16 B18 B20 B21
Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A1 A2 A6 A7	B8 B15 B16
Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A10 A12	B13 B14 B17 B18
Coñecer e dominar os métodos e estratexias de investigación e a súa aplicación a dinámica de aula.	A2 A4 A5 A6	B1 B2 B3 B13 B14 B21
Comprender que a dinámica diaria en educación primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo, situación e saber ser flexible no exercicio da función docente	A10 A12	B1 B2 B21
Capacitarse para traballar en equipos multidisciplinares cos compañeiros e outros profesionais dentro e fora do centro como condición necesaria para a mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias e aceptando a disparidade de opinións.	A8 A9 A12	B7 B8 B9
Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do curriculum mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A2 A4 A6 A7	B1 B2 B3
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fora de ela relativos ó periodo de 6-12 anos.	A1 A6	B1 B3
Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e a súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	A1 A2 A4 A6	B1 B2 B3

Desenvolver a capacidade para recopilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria.	A2 A7 A8	B2 B6 B8 B9 B13 B14 B15 B17
Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensinanza-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias precisas.	A1 A2 A5 A7	B13 B14 B15 B17 B21
Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor da ensinanza, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A2 A5	B1 B2 B5 B6
Potenciar o rendimient académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A1 A2	B7 B8 B17 B21
Asumir a necesidade dun desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	A1 A2 A7 A12	B16 B17 B18

Contidos

Tema	
Cara unha conceptualización da Didáctica Xeral. Estructura disciplinar.	Aproximación o concepto de Didáctica. A Didáctica como Ciencia Social e como Ciencia da Educación. Ubicación da didáctica nas ciencias da educación. Desenvolvemento histórico da didáctica. Panorama actual da Didáctica. A Investigación Didáctica. Construción do coñecemento didáctico. Paradigmas de investigación didáctica. Enfoque positivista da Didáctica. Enfoque interpretativo da Didáctica. Enfoque crítico da Didáctica. A investigación no campo da didáctica. Proceso e fases da investigación.
A Didáctica como campo semántico: Estructura conceptual	O obxecto de estudo da Didáctica: A Ensinanza. O aprendizaxe. A Formación. A Instrución. A didáctica como tenoloxía e práctica. Teorías Curriculares
Didáctica como campo de intervención: estrutura operativa	O Concepto e tipos currículo. Componentes do currículo. Modelos de curriculum. Factores que determinan o curriculum. Características e funcionalidade do deseño curricular no Sistema Educativo Español. Do curriculum prescriptivo ao curriculum de aula. O curriculum de Educación primaria.
O profesor como axente curricular.	Características do profesor na aula. Funcións do profesor. Competencias profesionais. A comunicación. A observación. A organización e dirección das actividades na aula
Competencias básicas e Obxectivos de aprendizaxe	As competencias básicas na LOE. Obxectivos e Competencias da ensinanza. Niveis de xeralización na definición de obxectivos. Características dos obxectivos. Selección e secuenciación de obxectivos.
Contidos.	Contidos. Concepto, características dos contidos. Tipos de contidos. Selección de contidos. Secuenciación de contidos.
Metodoloxía didáctica.	Metodoloxía didáctica. O método didáctico. Principios metodolóxicos. Técnicas de ensinanza. As actividades. Componentes e estrutura das actividades. Criterios para a selección de actividades. Actividades extraescolares e complementarias
Medios didácticos.	Medios didácticos. Funcións dos recursos no ensino. Clasificación dos medios didácticos. O libro de texto como recurso didáctico. O entorno como recurso. Os medios audiovisuais. Os medios de comunicación social. Evaluación dos medios e recursos na ensinanza.
A avaliación dentro do currículo.	Paradigmas de avaliación. Fases na avaliación. Modalidades de avaliación. Técnicas de avaliación. A avaliación dos profesores. A avaliación do centro docente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	4	6

Sesión maxistral	25	37.5	62.5
Proxectos	9	18	27
Prácticas autónomas a través de TIC	7	14	21
Titoría en grupo	7.5	15	22.5
Estudos/actividades previos	0	3	3
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	5	5
Seminarios	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Nos primeiros días de clase explicarase o programa dla materia, ofrecerase o material preciso e explicarase o manexo da plataforma TEMA.
Sesión maxistral	A Lección maxistral utilizarase para a explicación dos contidos teóricos. Constitue unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios personais e audiovisuais. Estas leccións estruturanse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e debate, para explicar e aclarar os concetos clave tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistrais realizaranse con todo o grupo clase co fin de o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto. Para o desenvolvemento das sesións teóricas, previo ao inicio de cada bloque de contidos, entrégase ao alumnado em FAITIC un pequeno dossier no que se inclúe: * Explicación de obxectivos e contidos. * Guión desenvolto de cada un dos temas e conceptos básicos. * Liñas xerais do desenvolvemento metodolóxico e proposta de actividades. * Prácticas relacionadas co bloque temático. * Temporalización. * Criterios e estratexias de avaliación que se seguirán nese bloque. * Documentos de lectura obrigatoria. * Bibliografía de ampliación.
Proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuido obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros donde se realizará unha retroalimentación do proceso para correxir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto .
Prácticas autónomas a través de TIC	O alumno atopará na plataforma TEMA unha serie de exercicios que lle facilitarán a resolución do seu proxecto individualizado e lle axudará a cimentar os conceptos teóricos.

Titoría en grupo	O traballo individual e en grupos pequenos, onde o profesor pode facer un seguimento individualizado, constitue unha actividade autónoma, que ensina o alumnado a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo, facilitando o descubrimento do coñecemento coa orientación da profesora. O alumno debe coordinarse co resto dos compañeiros do equipo, co fin de desenvolver aprendizaxes activos e significativos de forma colaborativa. As titorías grupais teñen como fin consensuar a temática da unidade, revisar o formato e presentación na aula, correxir as posibles problemáticas que se presenten na elaboración do proxecto e dos diferentes materiais, asesorar sobre alternativas de actuación ou para ofrecer ampliación e reforzo en cada tema. A finalidade será que o alumnado consiga habilidades e destrezas de traballo en equipo e valore as aportacións e a retroalimentación dos compañeiros como medio de novos aprendizaxes. As tarefas a realizar serán as seguintes: * Busca informática de datos. Manexo de fondos bibliográficos. * Análise de textos e o material videográfico. * Elaboración e corrección das diferentes fases do proxecto e dos diferentes materiais
Estudos/actividades previos	O alumnado realizará un minicurso sobre búsqueda en bases de datos documental e legislativa para facilitar o seu traballo de investigación individualizada en cada tema.
Eventos docentes e/ou divulgativos	O alumnado poderá aportar documentación de outros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminarios	As profesoras organizarán un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionado con unha temática da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedade que se produce no eido didáctico dada a complexidade do feito educativo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento da materia: * Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. * Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación coa profesora como cos seus compañeiros (co-evaluación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademais disporá de probas de autoavaliación e autoreflexión co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Titoría en grupo	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento da materia: * Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. * Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación coa profesora como cos seus compañeiros (co-evaluación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademais disporá de probas de autoavaliación e autoreflexión co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Prácticas autónomas a través de TIC	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento da materia: * Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. * Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación coa profesora como cos seus compañeiros (co-evaluación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademais disporá de probas de autoavaliación e autoreflexión co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	O alumnado realizará unha proba tipo test para avaliación dos contidos conceptuais (competencias de coñecemento).
Para a avaliación da proba tipo test utilizaráse a formula: Acertos menos (erros / n $\square$ 1). Donde n = nº de posibles respostas correctas n= nº de item. Na convocatoria de xullo o tipo de exame será de preguntas cortas.	30
Proxectos	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica fundamentada a nivel teórico. Este proxecto será presentado o día do exame oficial da materia. Este traballo permitirá avaliar os contidos procedimentais.	40
Titoría en grupo	Utilizaranse rexistros observacionais para comprobar a participación do alumnado nos traballos, a súa implicación nos mesmos e as súas actitudes de colaboración, axuda, reflexión crítica e apoio o labor de equipo (competencias saber ser e saber estar). Tamén mediante estes rexistros a profesora poderá medir a participación, implicación nos traballos, compromiso, ético, etc.. do alumnado nos traballos grupais.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación desta asignatura desenvólvese en varios niveis e dimensións. Partindo do marco xeral das competencias, é dicir, das capacidades, a avaliación intentará recoller e valorar aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto de: campo dos coñecementos, campo dos procedementos, campo actitudinal e campo relacional.

Entendemos que o equilibrio estará en que o alumnado acabe por dominar estas catro grandes dimensións que dalgunha forma contribuirá a que se forme de xeito integral.

A avaliación está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Polo tanto, afecta a todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

A avaliación do proxecto terá dous aspectos: por un lado a xustificación teórica dos distintos elementos curriculares traballados e por outro o seu deseño. Para avaliar o proxecto seguiranse as seguintes normas:

- 1.- Utilización dos coñecementos disponibles nos documentos traballados na aula para contrastar as propias ideas, apoialas e fundamentalas. Comprensión das ideas básicas contidas nos materiais utilizados e analizados.
- 2.- Expresar correctamente as ideas propias, argumentadas e demostrar capacidade de escoita e receptividade.
- 3.- Crítica razonada de posicións e feitos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio da materia.
- 4.- Claridade expositiva, habilidades de comunicación, estrutura da presentación traballada na aula.
- 5.- Estructura lóxica das ideas.
- 6.- Utilización e manexo das TIC.
- 7.- Adecuación e coherencia entre as actividades prácticas e os contidos teóricos.
- 8.- Calidade das aportacións e expresións de ideas innovadoras, contribucións no traballo en grupo, compromiso nas diferentes tarefas.
- 9.- Formulación dos obxectivos didácticos, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 10.- Selección do tema, secuenciación dos contidos o longo da unidade didáctica, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 11.- Selección das actividades, creatividade na súa elaboración, adecuación a idade e a temporalización.
- 12.- Deseño innovador de recursos.
- 13.- Selección das estratexias de avaliación: actividades de avaliación, tipos e técnicas de avaliación, deseño de instrumentos, etc.

O seguimento dos grupos de traballo convértese unha ocasión privilexiada para introducir, por parte da profesora, aspectos actitudinais (cooperación, responsabilidade profesional, motivación polo traballo de mestre, etc.). Do mesmo xeito, en algunhas fases do proxecto pídese ao alumnado que valoren o seu propio traballo (autoavaliación) ou o traballo dos demais compañeiros (coavaliación) para facer unha retroalimentación do proceso que permita solventar os erros na aprendizaxe o antes posible.

Para a valoración de traballo en grupo o alumnado debe cubrir unha matriz de autovaloración que estará dispoñible na plataforma.

A **cualificación final** da disciplina resultará da integración das distintas notas nas actividades realizadas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. Os alumnos/as que non realicen todas as actividades de avaliación obterán a cualificación final de suspenso, aínda que algúns dos exercicios estean aprobados. Se o alumno/a realiza algunha das actividades de curso terá a cualificación de suspenso, xa que participou nalgunha das actividades e se realiza unha avaliación continua.

Se na convocatoria de xuño non fosen superadas todas as partes da avaliación, en xullo avalíaranse mediante un exercicio escrito, a presentación dunha unidade didáctica xustificada e deseñada según o modelo constructivista e as prácticas de

aula que poden atoparse na plataforma TEMA.

A revisión dos exames será no despacho da profesora unha vez concluída a corrección.

Pautas de mellora para a recuperación

Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a súa mellora, e de selo caso, da recuperación da materia:

- 1.- Titorías onde podemos ir vendo a evolución na aprendizaxe e resolver posibles dúbidas.
- 2.- Exercicios na plataforma. Onde se poderá comprobar os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo.
- 3.- Probas de auto-reflexión e autoavaliación onde os grupos e os alumnos individualmente poderán reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Os exercicios e as probas para a súa análise estarán na plataforma TEMA.

Bibliografía. Fontes de información

CANTÓN MAYO, I y PINO JUSTE, M., **Diseño y desarrollo del curriculum**, Alianza Editorial,
Moral Santaella, C. e Pérez García, M.P., **Didáctica. teoría y práctica de la enseñanza**, Pirámide,
Sánchez Huete J.C., **Compendio de didáctica general**, CCS,
Herrán Gascón, Agustín de la, dir., **Didáctica general : la práctica de la enseñanza en educación infantil, primaria y secundaria**, McGraw-Hill,

En Faitic o alumno atopará de cada tema o material documental, lexislativo, videográfico ou enlace que lle facilite o dominio dos diferentes contidos.

BIBLIOGRAFÍA

ÁLVAREZ, L. ET AL. (1995). *Proyecto Educativo, Proyecto Curricular, Programación de aula*. Madrid: S.M.

BLANCO PESQUEIRA, A. (2004). *Didáctica Xeral e Formación do profesorado*. Vigo: S.P. U.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria			
Código	P02G120V01202			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Domínguez Pérez, María Teresa			
Profesorado	Domínguez Pérez, María Teresa			
Correo-e	mtdominguezperez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan encontrar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias encóntranse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela tratarase fundamentalmente de como atacar no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico

B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacitarse para analizar e cuestionar as concepcións educativas emanadas da investigación así como as propostas curriculares da Administración educativa.		B1 B2 B3
Promover a calidade dos contextos (aula e centro) nos que se desenvolve o proceso educativo, de modo que garanta o benestar dos alumnos.	A1 A2 A10 A11	B1 B2 B6 B8 B9 B14 B15 B18 B21
Participar en proxectos de investigación relacionados co ensino e a aprendizaxe, introducindo propostas de innovación encamiñadas á mellora da calidade educativa.	A1 A2 A7	B2 B3 B7 B8 B9 B14 B15 B18 B21
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.	A1 A2 A4 A6 A7 A9	
Comprender a complexidade, relevancia e necesidade da avaliación como un elemento regulador e promotor da mellora do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12	B1 B2 B8 B9 B13 B14 B18
Desenvolver a capacidade de análise e síntese e potenciar unha actitude crítica e reflexiva ante distintos enfoques e criterios que poidan seleccionar e/ou aplicar na súa futura práctica profesional.	A1 A2 A4	B1 B2 B7 B9 B11 B14 B18
Desenvolver habilidades de relación interpersoal. Expor e argumentar de forma asertiva e desenvolver a capacidade de relación, comunicación e traballo en equipo, potenciando valores de cooperación e responsabilidade.	A1 A2 A4	B1 B2 B7 B9 B11 B14 B18

Asumir a autorreflexión e autoevaluación como unha necesidade profesional e considerar a reciclaxe constante como un mecanismo imprescindible para mellorar na súa práctica profesional	A10 A12	B1 B2 B7 B8 B9 B15
Coñecer e tomar conciencia da complexidade de características e factores que inflúen no desenvolvemento cognitivo, psicomotor, afectivo, de linguaxe e autonomía persoal no neno 0 -6 e a necesidade de telos en conta no noso labor docente	A1 A4 A5 A6 A7 A8 A10	B1 B2 B6 B7 B9
Ser capaces de utilizar a observación sistemática como principal instrumento de avaliación global, formativa e continua das capacidade dos alumnos e elaborar e aplicar diferentes instrumentos de observación e avaliación para nenos de 0 a 12 anos	A1 A2 A4 A6 A7	B1 B2 B13 B14 B17 B18
Comprender a importancia do traballo colaborativo entre pais, alumnos e equipo educativo e crear e manter ao efecto lazos de comunicación cooperación e colaboración coas familias a través de diferentes estratexias para incidir mais eficazmente no proceso educativo do centro e a acción educativa referida ao grupo de alumnos.	A1 A2 A4 A6	B1 B9 B18
Promover a aprendizaxe autónoma dos alumnos, a curiosidade e o gusto por profundar no saber e a satisfacción do traballo realizado como medio de realización e perfeccionamento que contribúe ao propio equilibrio emocional.	A1 A2 A5 A6 A7 A8	B1 B15 B20

Contidos

Tema

BLOQUE I. INNOVACIÓN EDUCATIVA.	Tema 1. MARCO TEORICO DA INNOVACIÓN EDUCATIVA (A INNOVACION COMO CAMBIO E FACTOR DE CALIDADE) 1.1.- A innovación educativa na docencia 1.2.- Innovación educativa: aproximación terminolóxica e conceptual 1.2.1.- A innovación educativa hoxe 1.2.2.- Tipoloxías das innovacións educativas 1.3.- O profesorado innovador Tema 2. A INNOVACION NO CENTRO E NA AULA (DESEÑO, ESTRATEXIAS E AVALIACIÓN) 2.1.- Deseño de proxectos innovadores 2.2.- Desenvolvemento de proxectos innovadores 2.3.- Avaliación de proxectos innovadores
BLOQUE II: INVESTIGACION EDUCATIVA	Tema 3.- CARACTERÍSTICAS, OBXECTIVOS E LIMITACIÓNS DA INVESTIGACIÓN NA AULA 3.1.- Necesidade de investigar en Educación (centros e aulas) 3.2.- Que se pode investigar en Educación e en que consiste a investigación educativa Tema 4.- DESENVOLVEMENTO DAS FASES DO PROCESO MARCO XERAL DA INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA EN CENTROS E AULAS (FONTES, TÉCNICAS, INFORME e TOMA DE DECISIÓNS) 4.1.- Formulación da investigación 4.2.- Deseño e planificación da investigación 4.3.- Execución do deseño de investigación 4.4.- Interpretación e reflexión 4.5.- Redacción e difusión do informe de investigación

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Titoría en grupo	5	5	10
Proxectos	12	36	48
Actividades introductorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	11	33	44
Sesión maxistral	14	28	42
Probas de resposta curta	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	A través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...)
Proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto de Innovación Educativa e outro de Investigación Educativa nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo isto a partir do desenvolvemento de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introductorias	Esta actividades servirán para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Estudo de casos/análises de situacións	Esta metodoloxía consistirá na análise intensiva e completa dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e, en ocasións, adestrarse nos posibles procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Innovación e Investigación Didáctica

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e decir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA
Proxectos	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e decir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA
Estudo de casos/análises de situacións	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e decir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Durante a realización das tutorías en grupo aténdese ao alumnado segundo os seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realízase unha avaliación continua e formativa tendo en conta a cantidade dos traballos realizados ao longo das sesións e empregando os procedementos de: Observación (rexistros, listas de control, rúbricas, ect.)	15

Proxectos	A avaliación céntrate na realización de dous proxectos :	30
	Elaboración dun proxecto de innovación 15%	
	Elaboración dun proxecto de investigación 15%	
	A calificación dos proxectos farase mediante rúbricas que se faran publicas previamente	
Estudo de casos/análises de situacións	Mediante o estudo de casos a consecución das competencias explorarase a través de diversas estratexias:	15
	Pola preparación: 10%	
	Elaboración dunha recensión 5%	
Sesión maxistral	Como actividade avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso terase en conta a:	20
	- Implicación nas actividades individuais e grupais: 10%	
	- Cantidade e calidade das aportacións: 10%	
Probas de resposta curta	Mediante estas probas preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxica dos aspectos relativos a INNOVACIÓN E INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA: Neste tipo de exames cada pregunta curta ten unha puntuación individual, a suma destas preguntas reflicte a puntuación do exame.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar todas as probas indicadas e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5 neste.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

- Banks, M., **Los datos visuales en la investigación cualitativa**, 2010,
- Bertaux, D., **Los relatos de vida. Perspectiva etnosociológica**, 2005,
- Blaxter, L. et al., **Cómo se investiga**, 2008,
- Bolívar, A., Domingo, J. Fernández-Cruz, M., **La investigación biográfico-narrativa en educación**, 2002,
- Carbonell, J., **La aventura de innovar**, 2001,
- Casanova, J. y Pavón, F., **Nuevas herramientas para el procesamiento de datos cualitativo. Disponible en: http://www.uhu.es/agora/version01/digital/numeros/numeros_ppal.htm**, 2002,
- Contreras, J. y Pérez de Lara, N., **Investigar la experiencia educativa**, 2010,
- Corbetta, P., **Metodología y técnicas de investigación social**, 2007,
- Cortés Rodríguez, L. y Camacho Adarve, M^a. M., **¿Qué es el análisis del discurso?**, 2003,
- Díaz de Rada, Vidal, **Manual de trabajo de campo en la encuesta**, 2005,
- Escudero Escorza, T. y Correa, P., **Investigación en innovación educativa**, 2007,
- Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, 2004,
- Fullan, M., **Los nuevos significados del cambio en la educación**, 2002,
- Gairín, J. Gómez, J. A., Pérez, R. y Medina, A., **Innovación de la educación y de la docencia**, 2009,
- González García, F. J., **Innovación educativa y calidad de la docencia universitaria: proyectos de innovación educativa**, 2007,
- Imbernón, F., **La investigación educativa como herramienta de formación del profesor: reflexión y experiencias de investigación educativa**, 2002,
- Jakku-Shivonene, R. y Niemi, H. (Ed.), **Aprender de Finlandia. La apuesta por un profesorado investigador**, 2011,
- Kvale, S., **Las entrevistas en investigación cualitativa**, 2011,
- Libedinsky, M., **La innovación en la enseñanza. Diseño y documentación de experiencias en el aula**, 2001,
- Lukas, J.F. y Santiago, K., **Evaluación educativa**, 2004,
- McMillan, J.H. y Schumacher, S., **Investigación Educativa**, 2007,

Muñoz Justicia, J., **Análisis cualitativo de datos textuales con ATLAS/ti**. Disponible en: <http://antalya.uab.es/jmunoz/cuali/Atlas5.pdf> http://www.atlasti.com/productintro_es.htm, 2005,

Murga Menoyo, M.ª Á., **Escenarios de innovación e investigación educativa**, 2005,

Murillo, F.J. y Muñoz-Repiso, M. (Coords.), **La mejora de la escuela: un cambio de mirada**, 2002,

Pérez Juste, R., **Evaluación de programas educativos**, 2006,

Rosales López, C., **Didáctica: Innovación en la Enseñanza**, 2009,

Rosales López, C., **Valores sociales e Innovación Educativa**, 2009,

Sevillano García, M.L., **Estrategias innovadoras para una enseñanza de calidad**, 2004,

Stake, R.E., **Evaluación comprensiva y evaluación basada en estándares**, 2006,

Stoll, L. y Fink, D., **Para cambiar nuestras escuelas. Reunir eficacia y mejora**, 1999,

Tejada Fernández, J., **Estrategias de innovación en la formación para el trabajo**, 2009,

Tójar, J. C., **Investigación cualitativa: comprender y actuar**, 2006,

Torre, S. de la, **Innovación educativa**, 1997,

Torre, S. de la, **Cómo innovar en los centros educativos: estudio de casos**, 1998,

Townsend, T. (Ed.), **International Handbook of School Effectiveness and Improvement**, 2007,

Villar Angulo, L.M. y otros, **Creación de la excelencia en la Educación Secundaria**, 2009,

Otra bibliografía sobre Innovación

- Bolívar, A. (1999). *Cómo mejorar los centros educativos*. Madrid: Síntesis.
- Fullan, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación*. Barcelona: Octaedro.
- Murillo, F.J. y Muñoz-Repiso, M. (Coords.) (2002). *La mejora de la escuela: un cambio de mirada*. Barcelona: Octaedro.
- Stoll, L., y Fink, D. (1999) *Para cambiar nuestras escuelas. Reunir eficacia y mejora*. Barcelona: Octaedro
- Townsend, T. (Ed.) (2007). *International Handbook of School Effectiveness and Improvement*. New York: Springer.
- Hargreaves, A, Andy, Lieberman, A., Fullan, M. y Hopkins, D. (2009). *Second International Handbook of Educational Change*. New York: Springer.

Otra bibliografía sobre Investigación

- Bisquerra, R. (Coord.). (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla.
- Cochran-Smith, M.y Susan, L. (2002). *Dentro/fuera. Enseñantes que investigan*. Madrid: Akal.
- Cohen, L. y Manion, L. (2002). *Métodos de investigación educativa*. Madrid: La Muralla.
- Elliot, J. (1990). *La investigación acción en educación*. Madrid: Morata.
- Fick, U. (2004). *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- Kemmis, S. y McTaggart, R. (1988). *Cómo planificar la investigación-acción*. Barcelona: Laertes.
- Latorre, A. (2003). *La investigación-acción: conocer y cambiar la práctica educativa*. Brcelona: Graó.
- Latorre, A. (2003). *La investigación-acción: conocer y cambiar la práctica educativa*. Barcelona: Graó.
- Lieberman, A. y Miller, L. (eds) (2003). *La indagación como base de la formación del profesorado y la mejora de la educación*. Barcelona: Octaedro
- McMillan, J.H. y Schumacher, S. (2005). *Investigación educativa*. Madrid: Pearson.
- Sandín, M.P. (2003). *Investigación cualitativa en educación. Fundamentos y tradiciones*. Madrid: McGraw-Hill.
- Tójar Hurtado, J.C. (2006). *Investigación cualitativa. Comprender y actuar*. Madrid: La Muralla.

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Diseño e desenvolvimento do currículo da educação primaria/P02G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do presente				
Materia	Historia: Historia do presente			
Código	P02G120V01203			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Correo-e	teijeiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Historia do Presente pretende introducir ao alumnado no estudio dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade a partires da segunda metade do século XX e, ao tempo, que se familiarice coas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que cabe destacar a localización dos acontecementos no espazo e no tempo, o manexo de fontes de información, a interpretación crítica dos datos, a conciencia de que as explicacións causais son produto da interacción dun conxunto de factores diversos, capacidade de análise e síntese ou a emisión de xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os principios básicos da Historia e as Ciencias Sociais para ser quen de deseñar, planificar e avaliar correctamente os procesos de ensino e aprendizaxe.	A2 A9	B1 B6 B19
Manexar diferentes instrumentos de recompilación de información e pescudar en fontes diversas propias da Historia do Presente para ser quen de planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais e en equipo que contribúan á elaboración dun discurso crítico e razoado sobre a nosa realidade actual.	A4 A10	B2 B6
Promover o estudio da Historia e as Ciencias Sociais desde unha orientación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas.	A8 A11	B13 B14
Desenrolar e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A10 A11 A12	B7 B9 B16

Contidos	
Tema	
Conceptos básicos	Historia e Tempo. O cambio histórico e a súa dimensión cultural.
As bases do tempo presente	As relacións internacionais (1945-1989). Evolución económica (1945-1989)
Movementos sociais e políticos na contemporaneidade.	Os movementos de contestación social. Sistemas e ideas políticas. Xénero e desigualdade social.
O mundo do presente: de 1989 á "Gran Recesión".	A posguerra fría e a "Nova Orde Mundial". O mundo despois do 11-S. Das crises dos noventa á "Gran Recesión".
Globalización e novos modelos culturais.	La "Sociedad Red": cultura y nuevas tecnologías de la comunicación. Crecimiento y desarrollo sostenible.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	12	36
Traballos de aula	11	22	33
Seminarios	7	21	28
Titoría en grupo	3	3	6
Presentacións/exposicións	6	2	8
Traballos tutelados	0	21	21
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	12	14
Informes/memorias de prácticas	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor.
Traballos de aula	Actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistras que inclúan a resolución de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos.
Seminarios	Traballo de aula individual ou en grupos informais a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistras, por medio de relatorios ou conferencias, etc.
Titoría en grupo	Sesións orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, a preparación das actividades e probas de avaliación e a realización dos traballos en grupo.
Presentacións/exposicións	Exposición sintética na aula dos traballos realizados en grupo.
Traballos tutelados	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento á bibliografía especializada, aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da Historia do Presente. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumno.
Seminarios	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumno.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo.	30

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva.	30
Informes/memorias de prácticas	Seminarios : Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Traballos de aula: Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valoraranse a asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Aqueles alumnos que non se acollan á modalidade presencial, couda que deberán comunicar ao profesor responsable dentro do primeiro mes do cuatrimestre, examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico, que será asignado polo profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame. Este último suporá o 70% da nota final e o traballo o 30%.

Os alumnos da modalidade presencial que non realicen todas as actividades e traballos prácticos ou non acaden nestes ou no examen a cualificación de aprobado, derán repetir na segunda convocatoria aquelas partes da materia que teñan suspensas ou ben acollerse á modalidade non presencial con idénticos requisitos aos esixidos a este alumnado.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA.

Aracil, Rafael. *El Mundo actual : de la Segunda Guerra Mundial a nuestros Días.*

Aróstegui, Julio. *La Historia vivida : sobre la historia del presente.*

BUV Bca Campus Ponteved BCP 94 AROS,J

Fontana, Josep. *Por el bien del imperio : una historia del mundo desde 1945*

BUV Bca Campus Ponteved BCP 94 FONT,J

BUV Económicas-Empresas E 078 FUE his

Judt, Tony. *Postguerra : una historia de Europa desde 1945.*

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA.

BUV Bca Campus Ponteved BCP 94 AROS,J

Casassas, Jordi (coord.). *La Construcción del presente : el mundo de 1848 a nuestros días.*

Castells, Manuel. *Comunicación y poder.*

BUV Ourense OUR 316.7 /184

BUV Bca Campus Ponteved BCP 339 CAST,A

Castells, Manuel. *La Era de la información : economía, sociedad y cultura*

BUV Belas Artes BEL I CAS,M v.3

BUV Bca Campus Ponteved BCP 323 CAST,M.

BUV Bca Campus Ponteved BCP 316.77 tran

Jordán, Javier. *Los Orígenes del terror : indagando en las causas del Terrorismo.*

Judt, Tony. *Pensar el siglo XX*

Judt, Tony. *Sobre el olvidado siglo XX.*

BUV Bca Campus Ponteved BCP 330 MEAD,D

Moradiellos García, Enrique. *Las Caras de Clío : introducción a la historia*

Moradiellos García, Enrique . *El Oficio de historiador.*

BUV Bca Campus Ponteved BCP 378 MORA,E

BUV Bca Campus Ponteved BCP 681.3 inte

BUV Ourense OUR 316.7 /53

Rivas, M. (coord.). *Desarrollo sostenible y estructura económica mundial*

Tamames, Ramón. *Ecología y desarrollo sostenible : la polémica sobre los límites al crecimiento.*

BUV Bca Campus Ourense OUR 504 /150

BUV Bca Campus Ponteved BCP 504 TAMA,R

BUV Bca Campus Ourense Depósito: OUR 38649

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento				
Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento			
Código	P02G120V01204			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alvarez Lires, Francisco Javier			
Profesorado	Alvarez Lires, Francisco Javier			
Correo-e	xlires@mundo-r.com			
Web				
Descrición xeral	Estudo teórico-práctico das dificultades da aprendizaxe e os trastornos de desenvolvemento. Tratamentos psicolóxicos dos mesmos e xeitos de realizar a súa prevención			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B8	Toma de decisións
B15	Aprendizaxe autónoma

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Identificar as dificultades da aprendizaxe e as disfuncións da personalidade.	A1	B8
2. Comunicalas e colaborar no seu tratamento.	A4	B1
	A10	B2
		B3
3. Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A2	B2
4. Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	A2	B2
	A4	B15
5. Analizar de maneira crítica os coñecementos que proveñen da psicología da educación e do desenvolvemento para construír unha visión propia, integradora e articulada que permita mellorar a aprendizaxe e o desenvolvemento das nenas e nenos con necesidades específicas de apoio educativo.	A1	B8

Contidos

Tema	
□ As necesidades específicas do apoio educativo	Concepto e tipos de dificultades da aprendizaxe escolar en primaria
□ Identificación, prevención e intervención psicoeducativa das dificultades na aprendizaxe escolar, durante a educación primaria	Intervención psicoeducativa nas dificultades específicas da aprendizaxe escolar

□ Identificación, prevención e intervención psicoeducativa das dificultades na aprendizaxe escolar, asociadas a factores sociais en educación primaria	Intervención psicoeducativa nas necesidades globais da aprendizaxe escolar (trastornos do desenvolvemento)
□ Identificación, prevención e intervención psicoeducativa dos trastornos do desenvolvemento na educación primaria	Intervención psicoeducativa nas necesidades específicas do apoio educativo (trastornos do desenvolvemento)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	35	35	70
Actividades introdutorias	5	0	5
Sesión maxistral	30	45	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Seran realizados baixo a supervisión do profesor, seran repartidos por grupos . Ao finalizar cada traballo o grupo que o realizou explica brevemente ao resto dos grupos . A elaboración do traballo sera supervisada en todo momento polo profesor , ben directamente na aula, mediante tutoría ou por medios informáticos
Actividades introdutorias	Presentación da guía docente da materia.
Sesión maxistral	Exposición do profesor dos aspectos xerais de cada un dos temas da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Trátase de resolver de forma individualizada as diferentes dúbidas e cuestións que o alumnado, ben de forma individual ou en grupo pequeno, teña con respecto aos contidos da materia, a execución práctica dos traballos, a elaboración de traballos ou a redacción final destes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Serán realizados en pequeno grupo baixo a supervisión do profesor. Ao finalizar cada traballo, o grupo que o realizou explicará brevemente ao resto de grupos. A elaboración do traballo será supervisada en todo momento polo profesor , ben directamente na aula, mediante tutoría ou por medios informáticos	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado. Aquele alumnado que non conte coa citada porcentaxe de asistencia, terá que realizar un exame nas datas establecidas oficialmente para a primeira convocatoria e, se é o caso, para a segunda.

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

O alumnado que se puido acoller ao sistema de avaliación continua na primeira convocatoria, poderá optar por realizar as actividades pendentes de avaliación positiva ou pola realización dun exame. Gardarase as cualificacións positivas acadadas na primeira convocatoria, que se promediarán coas obtidas nesta, de acordo coas porcentaxes indicadas anteriormente. Dito alumnado tamén poderá optar por realizar un exame.

Bibliografía. Fontes de información

Deaño, M (2000). Como prevenir las dificultades del cálculo. Málaga: Aljibe

Deaño, M. (2001). Intervención Psicopedagógica en la Deficiencia Mental.Ourense: Ediciones Gersam

García, J.M., Pérez, J. e Berruezo, P. (2002). Discapacidad intelectual. Desarrollo, comunicación e intervención. Madrid: Cepe.

González Pienda, J. y Nuñez Perez, J.C (1998). Dificultades de aprendizaje escolar. Madrid: Piramide

Marchesi, A., Coll, C. e Palacios, J. (compls.) (1999). Desarrollo psicológico y educación 3. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales. Madrid: Alianza.

Martín-Caro, L. e Junoy, M. (2001). Sistemas de comunicación y parálisis cerebral. Madrid: ICCE.

Molina, S. ; Sinués, A.Deaño, M. (1998). El fracaso en el aprendizaje escolar (II). Dificultades específicas de tipo neuropsicológico. Málaga: Aljibe

Rosa, A. Montero, I. e García, M.C. (1993). El niño con Parálisis Cerebral: Enculturización, desarrollo e intervención Madrid: CIDE.

Silvestre, N. (2000). Sordera. Comunicación y aprendizaje. Barcelona: Masson.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe escolar				
Materia	Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe escolar			
Código	P02G120V01205			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	González González, Salvador Guillermo Insua Meiras, Francisco			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados. Na actualidade espérase que o mestre/a desempeñe un papel de guía, titor/a, mediador/a dos procesos de aprendizaxe; que sexa un investigador activo na aula e moi crítico e reflexivo co seu labor. Esta materia é unha ferramenta esencial que o capacitará para o desempeño destas funcións.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar.	A4	B1 B2
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	A2	B1 B2
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A2	B1 B2 B8 B12
Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula de primaria.	A2	B1

Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais	A2 A7 A10	B6 B7 B8 B9 B11
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación na idade escolar	A2 A10	B2 B8 B15 B16

Contidos

Tema	
Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información. A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento. A teoría da aprendizaxe significativo de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade escolar	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escuela. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
Procesos e estratexias de aprendizaxe no ámbito escolar	Natureza, estrutura e planteamentos teóricos sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas
Procesos afectivos e motivación académica na idade escolar	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais
Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación primaria	Estilos de ensinanza e efectividade docente. Relaciones profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
TICs e aprendizaxe escolar	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación. Técnicas de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	14	21	35
Prácticas de laboratorio	12	15	27
Traballos tutelados	12	49	61
Estudos/actividades previos	0	4	4
Titoría en grupo	7	7	14
Probas de tipo test	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2
Informes/memorias de prácticas	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutoriasActividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia

Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións educativas ou casos concretos. Utilización de instrumentos de avaliación e mellora da aprendizaxe escolar. Adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Traballos tutelados	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto na aula como fora dela, baixo a dirección do docente
Estudos/actividades previos	Resolución de actividades e traballos na aula e fora dela baixo a dirección do docente
Titoría en grupo	Entrevistas que os grupos manteñen co docente para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Tempo adicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia
Titoría en grupo	Tempo adicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Informes e exposicións de actividades, resolución de casos correspondentes a metodoloxía de traballos tutelados realizados na aula e fora da mesma	25
Probas de tipo test	Preguntas con diferentes opcións de resposta	25
Probas de resposta curta	Preguntas sobre contidos específicos e claves da materia	25
Informes/memorias de prácticas	Informes e defensa das prácticas desenvolvidas coa metodoloxía de prácticas de laboratorio	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será preciso que os estudantes bteñan en cada proba ou actividades obxeto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades obxeto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continuada e o traballo en grupo tutorizado polo docente realizará unha proba dos contidos teóricos da materia que suporá o 60% da nota final e outra dos contidos prácticos que valerá o 40%. Para superar a materia será preciso que o estudante obteña en cada unha das partes (teoría e práctica) un 50% da cualificación establecida para cada apartado.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez, **La Psicología General**, Morata,

Básica

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.) (2001). Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de Mayer, R.E. (2004). Psicología de Cubero, R., Cubero, M., Ignacio, M.J., Jiménez, I., Luque, A., Marco, M.J., Mata, M., Moreno, F.J. y Saldaña, D. (2000). Psicología de la Edad Escolar. Madrid: Editorial CCS.

González-Herrero, M.E., López, O. y Prieto, M.D. (2003). Psicología de la educación. Murcia: Universidad de Murcia. ICE

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. y Soler, E. (coord.) (2002). Estrategias de aprendizaje. Madrid: Pirámide

Martín, C. (Coord.) (1999). Psicología del desarrollo y de la educación en edad escolar. Valladolid: ÁMBITO.

Pozo, J.I. (1996). Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje. Madrid: Alianza

Sampascual, G. (2001). Psicología de Psicología de

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (Coord.) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.

Woolfolk, A.E. (1996). Psicología Educativa (6ª ed.). México: PRENTICE-HALL

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103
